

کتاب - روشنیء مجاہدانہ نامہ

(مستفادہ ۱۶ مارچ ۱۳۳۷ - ۱۹۲۱ تاریخہ اعطایہ نشر)

استانبول - اقدام مطبعہ

۱۳۳۹

637

تورک کیمی

تاریخ

تورک کیمی - روسییه جانیمالا نابیرینا

(موسقوراده ۱۶ نازت ۱۳۳۷ - ۱۹۲۹ تاریخده انفا اولمشور)

استانبول - اقدام نطبعی

۱۳۳۹

کوششیں و معجزاتِ اہلِ نبویؐ

۱۳۳۱ - ۱۹۲۱ تاریخچہ امضا ایرلشدرہ

تواریخ کیمیا - ر

(موسفرداده ۱۶ مارت ۷)

تورکيه - روسيه معااهده نادرسي

ملترك اخوق اساسي و اقوامك كندی مقدراتی سربسته نيين ايتك حقی طایفه متحد اولان

تورکيه بويوك ملت مجلسي حكومتی

۱۰

روسيه شورال فدهه و ايف سوسياليست جمهوريتي حكومتی

توسع و استيلا سياسته فارسي اولان محاذلارنده كي ناساداري و ايكي ملتن بيه واقع اولان مشكلانك
ديكرينك و ضمني ده و حيم قیلاجنی بلشاهده آره لرنده و انما مناسب محاذنكارانهك و همرايكي ملتك مانع متقابله
ستند دوامل روابط دوستانهك حاكمير اولسن كورمك آرزوسيله شخصي اوله رق برهادنت و اخوت عهدنامهسي
ضدبه فراد و رمنتلر و بو خصوصه مرحصلرني نيين ايتلردر .

تورکيه بويوك ملت مجلسي حكومتی :

تورکيه بويوك ملت مجلسي حكومتی اقتصاد و کير و فسطون مجون يوسف کمال بك !

و

حكومت مذكوره صارف و کير و تورکيه بويوك ملت مجلسه سينوب مجون دوقور و صا نور بك !

و

تورکيه بويوك ملت مجلسي حكومتی خبر کيري و مجلس مذکورلا آخره اضاعي علي فراد پاشا !

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ثانياً : باطوم لیجان طریقہ تورکیہ کیڈن ویا کلن بالجلہ مواد ایله اشیای تجاریہ نیک کرک رسنه تابع طو تویله رق بلا مشکلات و موانع و بالجلہ رسوم و تکالیف دن معاف اوله رق سربست بر صورتده امراری حق ، هر نوع مصارف خصوصیه دن مستثنای اوله رق باطوم لیجان دن استفاده حقیله بر لکده تورکیہ به تأمین ای دنک شرط لیه اشبو معاهده نیک برنجی ماده سنده . کوستریل حدودک شمالده بولسان و باطوم لوسته غانده اولان اراضی ایله باطوم لیجان و شهری اوزرلرندکی حق متبوعیتی کورجستانه برکه رضا کوستر .

اوجنجی ماده

طرفین متعاقبین اشبو معاهده نیک ۱ (ت) اشارتلی ذیلنده تعین و تصریح اولان حدود داخلنده کی نحجوان قطعه سنک ، حائز اوله جانی حق حمایه بی بر دولت ثالثه به اصلاً ترک ایتمک شرط لیه آذربایجان حایه سنده مختار بر اراضی تشکیل ایله می خصوصنده اشتراک ایتملر در .

نحجوان اراضی سنک ، آراس طالوه غنک شرقی ایله طاغنا طاغی (۳۸۲۹) - ولی طاغی (۴۱۲۱) - باغیر سیق (۶۵۸۷) - کومورلی طاغ (۶۹۳۰) - خطی آراسه صیقیشمش مثلث منطقه سنده ، اراضی مذکور ه نیک کومورلی طاغ (۶۹۳۰) دن باشلا بوب سرای بولاق (۸۰۷۱) - آرازان اسانسو نندن کیکرک قره صویک آراسه منصب اولدینی نقطه ده نهایت بولان خط حدودی تورکیه آذربایجان وارمنسنن مرخصلرندن مرکب بر قومیسون مرفقیه تصحیح اوله جقدر .

در دنجی ماده

طرفین متعاقبین شرق ملترینک حرکات ملیه و استخلاصکارانه می ایله روس ارباب مساعینک یکی بر نظام اجتماعی ایچون اولان مجادله می پینده کی تقارنی بالمشاهده اشبو اقوامک حریت و استقلاله اولان حفری و آرزو ایندکلی شکل حکومت ایله اداره اولونق صلاحیتلری رسماً تصدیق و تأیید ایدرلر .

بشنجی ماده

بوغازلرک بالجله اقوامک مناقلات تجاریه سنه کشادنی و بو خصوصده سربستی مرور تأمیناً طرفین متعاقبین قره دکر و بوغازلرک تابع اوله جانی نظامنامه نیک احضار قطعیسی هول ساحلیه مرخصلرندن مرکب اوله رق بالآخره تشکیل ایلمه جک بر خوشفرانسه تودیه موافقت ایدرلر . شو قدرکه مذکور خوشفرانسن صادر اوله جانی مقرراتک تورکیه نیک حاکیت حقله سنه و خورکیه ایله پانجی اولان استانبول شهربنک امنیتنه برکونا خلل ابرات ایتمه می شرطدر .

روسیه شورالز فدهه رانیف سوسیالیست جمهوری حکومتی :

امور خارجه خلق قومیسری و عموم روسیه مرکز اجرا قومیتسی اعضایی ژورژ چیچهرین

ایله

عموم روسیه مرکز اجرا قومیتسی اعضاسندن جلال قورقازوف ؟

مخصین مشارالیم اصوله موافق بولان صلاحیتنامه لری بعدالتاعلی مواد آیینی قرارلاشد برمشردر .

برنجی ماده

طرفین متماقدینک هر بری طرفیندن برینه تحمیل اولونق ایستیلن معاهده صلحه ویا دیگر بر بین الدول سندی طایفه منی اساس اوله رق قبول ایدر . روسیه شورالز فدهه رانیف سوسیالیست جمهوری حکومتی الیوم بوبوک ملت مجلسی طرفیندن تمیل ایدلکده اولان تورکیه حکومت ملیسی جابیندن طایفامش تورکیه به عائد هیچ بر بین الدول سندی طایفامنی قبول ایدر . اشبو معاهده مذکور « تورکیه » تعیریه ۲۸ کانون نانی ۱۳۳۶ (۱۹۲۰) ده استانبولده منعقد مجلسی مبعوثان طرفیندن تنظیم و بالجله دولتله مطبوعاته تبلیغ اولان میثاق ملیتک اجتوا ایندیگی اراضی قصد ایدلشدر .

تورکیه نك شمال شرقی حدودی بحر سیاه ساحلنده کائن « سارب » قریه سندن باشلاپه رق « خه دیس متا » طانی - « شاورش » طایفک خط تقسیم میاهی - « فانی » طایفکدن بکهن - اورادن دائما آردههان وقارص سنجاقرلینک حدود اداریه شمالیه سی - آریا جایی و آراس طالووغنی تعقیب ایدرک آشانی قره صو منصبته واصل اولان خط ایله تعیین اولونمشدر . (حدودک تفصیلاتی بوکا متعلق مسائل ایچون ۱ (آ) و ۱ (ب) ذیلبرینه بر طرفین ماقدیغه معنی خریطه به مراجعت)

ایکنجی ماده

تورکیه ،

اولا : اشبو مادهده تخصیص تعیین اولان محال اهالیسی ، هر جماعتک دینی و جرنی حقوقی تأمین و محال مذکوره اهالیک آرزولرینه موافق بر اصول تصرف اراضی ادخاله امکان بخش ایدرکک واسع بر مختارت اداریه نائل اولوق .

اونجی ماده

طرفین متعاقبتین برینک طرف دیگر اراضینده ساکن تبعه‌لری مقیم اولدقلری مملکت قوانیندن متولد حقوق و وظائف اساسانه مستداً معامله کوره‌چکلدر . فقط مدافعه‌ ملیه عائد قوانین و نظامات مستا اولوب آنلره تابع طوتولیه‌چکلدر . حقوق عائله ، وراثه و اهلیت عائد مسائلهده طرفین تبعه‌سی اشبو ماده احکامندن استنا ایدیه‌چکلدر . مواد مذکورہ بر خصوصی ائتلافامه عقیده حل اولنه‌چکلدر .

اون برنجی ماده

طرفین متعاقبتین هر ایکی مملکتدن برینک دیگر مملکت اراضینده ساکن تبعه‌لری حقده اک زیاده نائل مساعده ملت معامله‌سی تطبیقته موافقت ایدرلر . اشبو ماده احکامی تورکیه‌نک منفی بولنان مسلمان دولترلی تبعه‌لریه روسیه‌نک متفق‌لری اولان سوویت جمهوریتلری تبعه‌لریه عائد حقوقده تطبیق ایدلر .

اون ایکنجی ماده

۱۹۱۸ سنه‌سندن اول روسیه اقسامندن ایکن اوزرلرنده تورکیه‌نک حق حاکمیتی اولدیی روسیه شورالر سوسیالیست فده‌داتیف جمهوریتی حکومتی طرفندن اشبو معاهده ایله تصدیق اولنان اقسام اراضی اهالیسندن هر بری تورکیه‌نی سربستجه ترک ایدیه‌بیلجک و برلکده اشیا و اموالی ویا نقودینی کونوره‌بیلجکلدر . اشبو معاهده ایله تورکیه طرفندن حق متبوعیتی کورجستانه ترک ایدیان باطوم اراضیسی اهالیسندن هر بری دخ‌عین حق حائزدر .

اون اوچنجی ماده

روسیه بالجله حرب اسیرلریه سیویل اسرادن قفقاسیه و آوروپای روسیه بولنانلری اشبو معاهده‌نک امضاسی نارنجندن اعتباراً اوچ آی طرفنده ، آسیای روسیه بولنانلری آلی آی طرفنده مصارف روسیه طرفندن تسویه اولفق اوزره تورکیه‌نک شرق شمالی حدویسه قدر سوق و اعاده‌ینی تمهد ایدر . الاّن تورکیهده بولنان روس حرب اسیرلریه سیویل اسرامی حقدهده تورکیه عین تمهدده بولنور . بسوق و اعاده‌نک تفصیلاتی اشبو معاهده‌نامه‌نک امضاسی متعاقب همان عقد ایدیه‌جک خصوصی بر مقاله ایله تمین اولوننه‌چکلدر .

اون دودنجی ماده

طرفین متعاقبتین ممکن اولدیی قدر آز بر مدت طرفنده بر فونسلولاق مقاله‌نامه‌سیله اشبو معاهده‌نک مقدمه‌سنده ذکر اولوب ایکی مملکت آراسنده کی مناسب و روابطک قویسه خدام اقتصادی ، مالی وسائر مسائل تنظیم ایدیی ائتلافات عقیده موافقت ایدرلر .

آلتنجی ماده

طرفین متعاقدين ايکي مملکت آراسنده شيمدی به قدر عقد اولنان باجله معاھداتک کندي منافع متقابلہ لریہ تطابق ایجہدیکنی تصدیق ایدرلر. بناءً علیہ اشبو معاھداتک کان لمیکن ومنسخ اولدینی خصوصندہ طرفین متعاقدين متحدر. روسیہ شورار سوسیالیست فہدہ راتیف جھورتی حکومتی توریہ حکومتی ایله چار حکومتی آراسنده اولجه منفق بین الملل سندانہ مستد مالی وسائر هر نوح تمھادندن کنديسہ قارشی توریگانک بری اولدینی بالخاصہ بیان ایلر .

بدنجی ماده

روسیہ شورار سوسیالیست فہدہ راتیف جھورتی حکومتی قایتولاسیونلر اصولنک هر مملکتک انکشاف ملیسنتک سربستی جریانی و حقوق حکمرانیسنتک تمامی اجراسیلہ قابل تألیف بر اصول اولدینی بالتصدیق توریہده بر اصول ایله هرھانکی بر صورتہ مناسبدار اولان هر نوح معاملاتک و حقوق اجرا واستعمالی کان لمیکن و ملنا عد ایلر .

سکزنجی ماده

طرفین متعاقدين اراضیاری داخلندہ طرف دیگر مملکتک یا خود اقسام ممالکندن برنتک حکومتی وظیفہ منی درعہدہ ادعاسندہ بولنان تشکیلات و تجمعاتک تشکیلی ویا اقامتی و دیگر ملکته قارشی مجادلہ مقصدندہ بولنان تجمعاتک اقامتی قبول ایجہدیکنی تمھد ایدرلر . توریہ و روسیہ ، قافقاسیہ سوویت جھوریتلریہ قارشی ده معاملہ متقابلہ شرطیلہ عینی تمھدہ بولورلر .

شوراسی مقرردرکہ اشبو مادہده مذکور توریہ اراضیسی دوعربدن دوعربیہ توریہ بوبوک ملت مجلسی حکومتک اداره ملکيہ و عسکرہسی تختندہ بولنان اراضیدر .

طقوزنجی ماده

ایکي مملکت آراسنده مناسبانک عدم انقطاعی تأمیناً طرفین متعاقدين سرعت ممکنہ ایله شمندوفر ، تلفراف وسائر مناقلاتک محافظہ و تکمیل وایکي مملکت آراسنده بلامشکلات اشخاص وایشانک سربستی اصرارینک تأمین ایجون تدایر لازمہی متحداً اتخادی تمھد ایدرلر . شوراسی مقرردرکہ بولجیلرک و اشیای تجاریہنک کوروب چیقماندہ مملکتیندن هر برندہ جاری قوانین ونظامات حرفیاً تطبیق ایدیلہ جکدر .

ذیل ۱ [آ]

تورکیه نك شمال شرقی حدودی بروجہ آتی تثبیت اولمشدر .

[روس ارکان حربیہ سنک $\frac{1}{111111}$ مقیاسندہ (بروس بش و دست) لك خریطہ سنہ نظرآ] قرہ دکز ساحلندہ سارپ « Sarpe » قرہ سی - قرہ نالوار طائی « Cara chalvar » (۵,۰۱۴) و مارادی « V. Maradidi » قرہ سنک شانندہ جوروجی قطع ایدر - ساباور « Sabaour » قرہ سی شمالی - خدیز - مانا طائی « Khodis-Mata » (۷,۰۵۲) قوا کیہ طائی « Kva-kibé » قوتارنی قرہ سی « Kavtareti » مدزینا « Medzybna » طاغٹ خط تقسیم میاہی - کدرات کسون طائی « Gerat-Kessoun » (۶,۴۶۸) - قوردا طائی « Korda » (۷,۹۱۰) خط تقسیم میاہنی تعقیماً خرمبٹ شاونہ تسکی « Karabete Chavehetesky » طائی زروہ سنک قسم غربتدن سکی آرتون قضاسنک حدود اداریہ قدیمہ سنہ واصل اولور - شاونہ تسکی طائی خط مستقیم میاهدن کچہرک صاری چای (قرہ عیسانی) (۸,۴۷۸) طاغٹ واصل اولور - قیورالیسکی بیونی « Kviralsky » بورادن اسکی اردهان قضاسنک حدود اداریہ قدیمہ قاتی « Kanny » طاغٹ کلیر - اورادن شہالہ توجہ ایہ تیل « Tili » (غرامانی) « Gramany » (۸,۳۵۷) طاغٹ واصل اولور - عینی اردهان حدودی تعقیماً بادلا « Bulela » قرہ سنک شمال شرقی سنندہ پوسقوو « Poskhov » چاہہ واصل اولور . و چانچاق « Tehantehaki » قرہ سنک شہالہ قدر بو ایرمانی جنوبہ دوغری تعقیب ایدر - اورادہ بو ایرمانی ترک ایہ خط تقسیم میاہی تعقیماً ٹریلیان باشی « Airilian - bacli » طاغٹ (۸,۵۱۲) واصل اولور - کلہ تپہ « Kelle tapu » (۸,۴۶۳) وخرمن تپہ (۹,۷۰۹) طاغٹارندن کچر - قاسریس - سری « Kasris-Seri » (۹,۶۸۱) طاغٹ کلیر - اورادن قورا « Koura » نهرینہ قدر قازرامت « Kurzamete » چایی تعقیب ایدر - بعدہ قارتانا کو « Kartanakev » قرہ سنک شرقہ قدر قورا نهری نالوہ غنی تعقیب واورادہ قارا اوغلی (۷,۲۵۹) طاغٹ خط تقسیم میاہہ کچہرک نهر مذ کوری ترک ایدر - بعدہ قازاین « Kkhazapine » کولئی ایکی بہ آیرہرق (۷,۵۸۰) نقطہ سنہ واورادن کولک طاغ (۹,۱۵۲) واصل اولور - اوچ تپہلر (۹,۷۸۳) - تاپاقلہ « Taya kala » (۹,۷۱۶) - (۹,۰۶۵) نقطہ سی اورادہ اسکی اردهان سنجانی حدودی ترک ایدر . وپووک آق بابا « Bol. Akh-baba » (۹,۹۷۳) طاغٹیرنہ کچر (۸,۸۲۸) - (۸,۸۲۷) - (۷,۰۶۲) اییش کوینک شرقہ کچہرک (۷,۵۱۸) راقنہ وبعده قیزیل طائٹ واصل اولور - (۷,۴۳۹) - (۷,۴۹۰) نووی قیزیل طائٹ « Novi-kizil-dach » کوی (قیزیل طائٹ) قرہ محمدک غربتدن کچہرک جاموشبو « Djamouchebou » چاہہ [۱] واصل اولور . (دلاور ب. قلی « Delavère B. Kamly » تپہنیس « Tiknis » کویلرینک شرقندہ کائن) - وارتانلی « Vartanly » وباش شورہ کل « Bache-Chouraguete » کویلریندن و سالف الذکر ایرمانی تعقیماً - (قلہلی) « Kulali » نك شانندہ آریہ چای ایرماغنہ واصل اولور - اورادن منادیآ آریہ چای نالوہ غنی تعقیب ایہ (آرامہ) کلیر - آراس نالوہ غنی آشنای قرہ منصبہ قدر تعقیب ایدر . (تپہ) شوراسی مقرر در کہ حدود سالف الذکر ارتفاعلرک خط تقسیم میاهدن کچر .

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فراد

امضا
زورز بیهریہ
جہول قورقازوف

اون بىنچى ماده

اشبو تورك و روس ماعهده سنده جنوبى قفقاس جهوريتلرته طائد اولهرق مذكور بولنان موادك توركيه ايله اشبو جهوريتلر آراسنده عقد اوله جق ماعهده تده مجبورى القبول اولمى ايجون سالف اللذ كر جنوبى قفقاس جهوريتلرى نردنده تشبثات لازمه ده بولونمى روسيه تعهد ايدر .

اون آلتىجى ماده

اشبو ماعهده معامله تصديق يه تابع طوتيله جقدر . تصديق نامه لرى سرعت ممكنه ايله قارصده تعاطى اولونه جقدر . اشبو ماعهده اون اوچنچى ماده سى مستنا اولق اوزره تصديق نامه لرك تعاطيسى بارى بولمى اعتبار آ مرعى اوله جقدر . تصديقاً للمقال سالف الذ كر مرخصلر اشبو ماعهده ي امضا و تختم ايتشلردر . اشبو ماعهده نسختين اولهرق موسقو واده بيك اوج يوز اوتوز يدى [بيك طقوز يوز بىكرى بر] سنه سى مارتىك اون آلتىجى كونى تنظيم اولمشدر .

امضا

يوسف كمال

رضا نور

على نواز

امضا

تورمى محمد يىبه

بهلول قورقاروف

ذیل ۱ [ث]

نخجوان اراضیسی :

آارات استاسیونی — سرای بلاق طاغی (۸,۰۷۱) کهمورلو طاغ « Kémourlou » (۸,۸۳۹) (۸,۹۳۰) (۳,۰۸۰) — سانیات طاغ « Sayal » (۷,۸۶۸) قورت قولاق « Kiourt Koulag » [Kourt Koulak] قریهسی
— غامسور طاغ « Gamessour » (۸,۱۶۰) — (۸,۰۲۲) کوکی طاغ « Kuki » (۱۰,۲۸۲) واسکی نخجوان
قضاسنک حدود اداریه شرقیهسی .

امضا

زورر میچیریه

مبول قورقازوف

امضا

یوسف کمال

رضا نور

علی فزاد

ذیل ۱ [ب]

[آ] ذیلده ارأه ایدلیدی اوزره خط حدودك آرپه جای و آراسك تالوغ خطرلنده قالدینی لایقيله تقرر ایدیکه نظرآ تورکيه حكومتی یالکیز استحکامات خطلی حال حاضرده کی (کمری - اربوان) تیموربولنی شیمدیکی گذرگاهندن آرپه جای منطقه سنده سکنز ودرستك بر مسافیه و آراس منطقه سنده مذکور تیمور بولندن درت ودرستك بر مسافیه چکمی تمهد ایدر .

مارالیسان مناطق تحدید ایدن خطرل آرپه جای منطقه سی ایچون برنجی ققره نك (آ) و (ب) بندلرندن ذآراس منطقه سی ایچون ایکنجی ققره ده بروجه آتی ارأه ایدلشدر .

۱ - آرپه جای منطقه سی :

آ - وارنالینك جنوب شرق سنده - اوزون کلیسائك شرقده - بوزیار «Boziar» طاغی (۵,۰۹۶) (۵,۰۸۲) - «Karmir Vank» قارمیر وانفك شرقده - اوج تپه (۵,۰۷۸) - آراز اوغلك شرقده آتی «Ani» نك شرقده - انه کوی «Enikei» ك غربنده آرپه چایه واصل اولور .

ب : (۵,۰۱۹) واقفك شرقده آرپه چایی یکیدن ترك ایدر و دوغربدن (۵,۴۸۱) . کیدر .

- قیزیل قولانك درت بچق ودرست شرقده - بوجالی «Bodjali» نك ایکی ودرست شرقده

- بعده دینورچای «Dighor tchai» ایرماغی - دوز کچید کوبنه قدر بو ایرماغی تقیباً دوغروجه قره باغ خرابه لرنیک شالنه کیده رك آرپه چایه واصل اولور .

۲ - آراس منطقه سی :

سلیان کوی (دیزا) وقارا باغ علی جان آره سنده کی خط مستقیم .

برطرفدن کمری - اربوان تیمور بولی دیگر طرفدن اشبو تیمور بولندن اعتباراً وسکنز ودرستك مسافله رده

قصر ایدیلن خطرله [بو آراق خطلری مذکور منطقه دن خارجدر] تحدید ایدیلن منطقه لرده تورکيه حكومتی

هیچ برنوع استحکامات انشا ایتمه سی ومنتظم قطعات بولندیرمه نی تمهد ایدر . آنجق مذکور مناطقه نظام وامنیت

اداره قلعمانی بولندیرمق حقی محافظه ایدر .

امضا

تورمه بیچیربره
جهول قورقازوف

امضا

یوسف کمال
رضا نور
علی قزاق

ANNEXE L. (C)

Territoire de Nakhitchevan:

Station d'Ararat — Mont Saraf-Boulak (8074) — Kémourlou Dagh (8839) (8930) — 3080 — Sayat-Dagh 7868) — village Kourt-Koulag (Kiourt-Koulak) — Gamesour-Dagh (8160) — 8022 — Kuki-Dagh (10282) et la frontière administrative orientale de l'ancien district de Nakhitchevan.

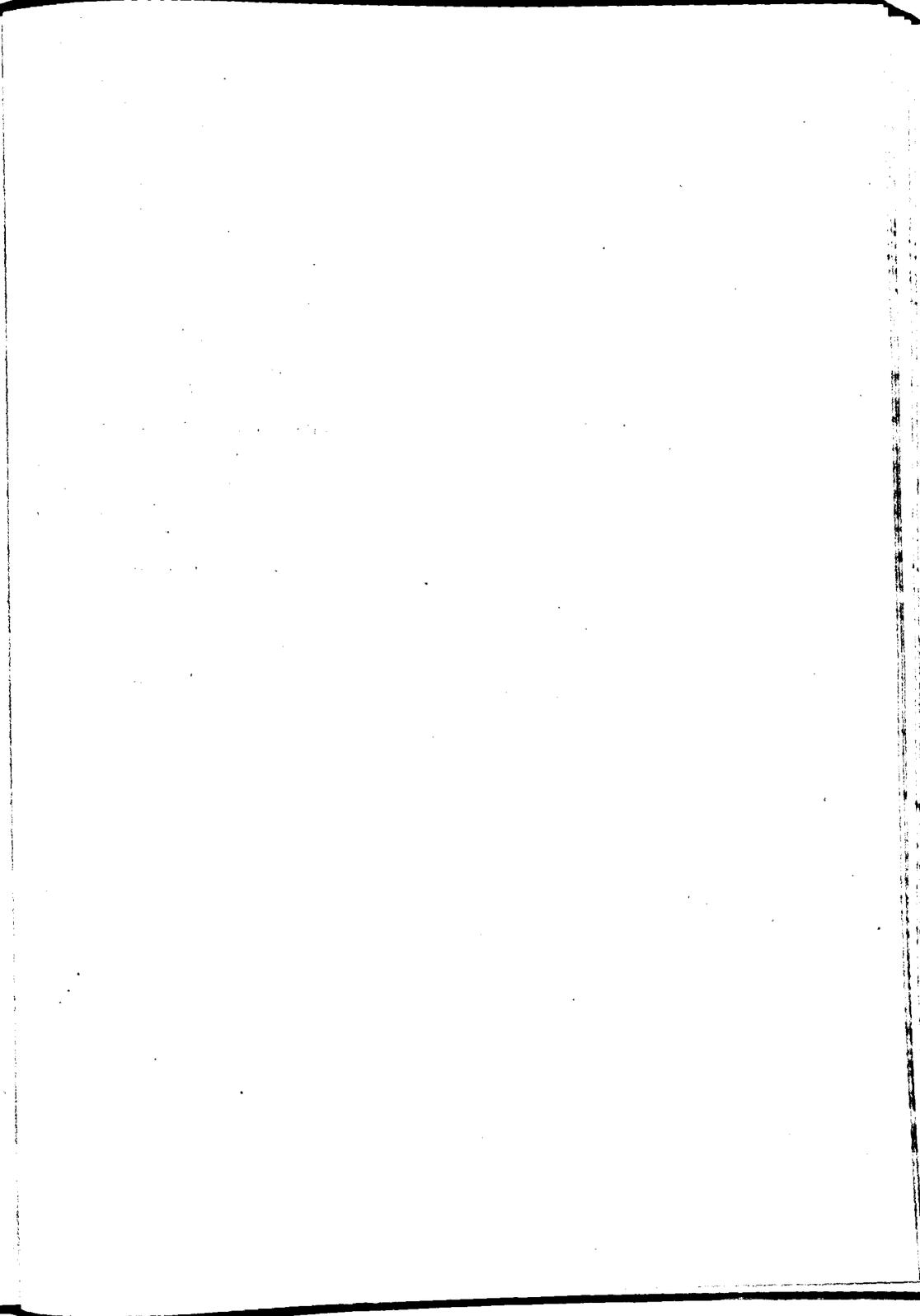
YOUSSEF KEMAL.

Dr. RIZA NOUR.

ALI FOUAD.

GEORGES TCHITCHERINE.

DJÉLAL KORKMASSOFF.

ANNEXE I. (A)

La frontière nord-est de la Turquie est fixée comme suit (d'après la carte de l'Etat Major Russe au 1 210000-5 verstes au pouce):

Village Sarpe sur la Mer Noire — Mont Kara Chalvar (3014) — traverse le Tchorokhe au nord du village V. Maradili — nord du village Sabaour — Mont Khedis-Meta (7052) — Mont Kva-K'bc — village Kavtaréti — ligne de partage des eaux de la montagne Medzybna — Mont Gerat-Kessoun (6468) — suivant la ligne de partage des eaux Mont Kortla (7910) arrive, par la partie occidentale de la crête de la montagne Karebète Chavchetsky, à l'ancienne frontière administrative de l'ancien district d'Artvine — passant par la ligne de partage des eaux de la montagne Chavchetsky, arrive au Mont Sary-Tchaï (Kara-Issal) (8478) — Col Kviralsky — de là arrive à l'ancienne frontière administrative de l'ancien district d'Ardahan au Mont Kanny-Dagh — de là se dirigeant vers le nord arrive au Mont Til (Grumany) (8337) — suivant la même frontière d'Ardahan arrive au nord-est du village Badela, à la rivière Poskhov-Tchaï, et suit cette rivière vers le sud, jusqu'au nord du village Tchanchakh — là quittant cette rivière et suivant la ligne de partage des eaux arrive à la montagne Airilian-Bachi (8312) — passant par les Monts Kelle-Tapa (8463) et Kharman-Tapa (9709) — arrive au Mont Kasris-Seri (9684) — de là suit la rivière Karzamète-Tchaï jusqu'au fleuve Koura — de là suit le thalweg du fleuve Koura jusqu'à l'est du village Kartanakev, où elle quitte le Koura en passant par la ligne de partage des eaux de la montagne Kara-Ogly (7239) — de là divisant en deux parties le lac Khazapine, arrive à la côte 7380 et de là au Mont Guck-Dagh (9152) — Uleh-Tapalar (9782) — Taya-Kala (9716) — côte 9065 — là quitte l'ancienne frontière du district d'Ardahan et passe aux Monts Bol, Akh-Baba (9973) - 8828 (8827) — 7602 — passant à l'est du village Ibiche, arrive à l'altitude 7518 et puis au Mont Kizil-Dache (7439) (7490) — village Novy-Kizil-Dache (Kizil-Dache) — en passant à l'ouest de Karamemed arrive à la rivière Djamouchebou-Tchaï (1) (située à l'est des villages Delnyère, B. Kmly et de Tikhnis) — par les villages de Vartanly et Bache-Chouraguéle en suivant la susdite rivière, arrive à la rivière Arpa-Tchaï au nord de Knlali — de là suivant toujours le thalweg de l'Arpa-Tchaï, arrive à l'Araxe — suit le thalweg de l'Araxe jusqu'à l'embouchure du Nijni-Kara-Sou.

N. B. — Il est bien entendu que la frontière passe par la ligne de partage des eaux des altitudes ci-dessus indiquées.

YOUSSEF KEMAL.

Dr. RIZA NOUR,

ALI FOUAD.

GEORGES TCHITCHERIN.

DJELAL KORKMASSOFF.

(1) Le nom de Djamouchebou-Tchaï n'est pas indiqué sur l'édition de 1895.

ANNEXE I. (B)

Etant bien convenu que la ligne frontière reste le thalweg de l'Arpa-Tchaï et de l'Araxe, comme il est indiqué dans l'annexe I. (A) le Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale s'engage à retirer seulement la ligne des blockhaus à une distance de huit verstes de la ligne de chemin de fer Alexandropol-Erivan dans son tracé actuel, dans la région de l'Arpa-Tchaï, et à une distance de quatre verstes de la sudite ligne de chemin de fer dans la région de l'Araxe. Les lignes délimitant les régions susmentionnées sont indiqués ci-dessous pour la zone d'Arpa-Tchaï dans les alinéas A et B du paragraphe I, et pour celle de l'Araxe dans le paragraphe II.

I. — Zone de l'Arpa-Tchaï:

A. — Au sud-est de Vartanly — à l'est de Ouzoun-Kilissa — Mont Boziar (5096) — 5082 — 5047 — à l'est de Karmir-Vank-Utch-Tapa (5578) — à l'est d'Araxe-Oglou — à l'est d'Ani — arrive à l'Arpa-Tchaï à l'ouest d'Enikei.

B. — Quitte de nouveau Arpa-Tchaï à l'est de l'altitude 5019 — va directement à 5481 — quatre verstes et demi à l'est de Kizil-Koula — deux verstes à l'est de Bodjali — puis la rivière Dighor-Tchaï — suit cette rivière jusqu'au village Douz-Ketchout et va directement au nord des ruines de Kara-Bagh et arrive à l'Arpa-Tchaï.

II. — Zone de l'Araxe:

La ligne directe entre Karababa Alidjan et le village Suleyman (Diza). Dans les zones délimitées d'un côté par la ligne de chemin de fer Alexandropol-Erivan et de l'autre par les lignes déterminant les distances de huit et quatre verstes, à partir de ladite ligne de chemin de fer, le Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale s'engage à n'élever des fortifications d'aucune espèce (ces lignes de distance restant en dehors des dites zones) et à ne pas entretenir des troupes régulières, mais il conserve le droit de maintenir dans les dites zones des troupes d'ordre, de sécurité et d'administration.

Signé: YOUSSEF KEMAL.

Dr. RIZA NOUR.

ALI FOUAD.

Signé: GFORGES TCHITCHERINE.

DJELAL KORKMASSOFF.

Article 10.

Les ressortissants de chacune des deux Parties contractantes résidant sur le territoire de l'autre partie seront traités sur la base des droits et des obligations découlant des lois du pays où ils résident, excepté celles concernant la défense nationale, dont ils seront libérés.

Les questions relatives aux droits de famille, de succession et de capacité juridique des nationaux réciproques font aussi exception au présent article. Elles seront résolues par la voie d'un accord spécial.

Article 11.

Les deux Parties contractantes sont d'accord pour appliquer le régime de la nation la plus avoisée aux nationaux de l'un des deux pays résidant sur le territoire de l'autre : Cet article ne s'applique point aux droits appartenant aux nationaux des Etats musulmans alliés de la Turquie ainsi qu'aux nationaux des Républiques Soviétiques alliées de la Russie.

Article 12.

Tout habitant des territoires ayant fait partie de la Russie avant l'année 1918 et sur lesquels le Gouvernement de la République Socialiste Fédérative des Soviets de Russie affirme la souveraineté de la Turquie selon le présent traité, pourra librement quitter la Turquie et aura le droit d'emporter avec lui ses effets et ses biens ou leur montant. Le même droit appartient à tout habitant du territoire de Batoum sur lequel la Turquie cède sa souveraineté à la Géorgie par le présent traité.

Article 13.

La Russie s'engage à rapatrier en Turquie aux frais de la Russie jusqu'à la frontière nord-est de la Turquie dans l'espace de trois mois pour la Russie d'Europe et le Caucase et dans l'espace de six mois pour la Russie d'Asie, à partir de la date de la signature du présent traité, tous les prisonniers de guerre et les prisonniers civils turcs qui se trouvent en Russie. La Turquie prend le même engagement pour les prisonniers de guerre et les prisonniers civils russes se trouvant encore en Turquie. Les détails de ce rapatriement seront réglés par une convention spéciale qui doit être élaborée immédiatement après la signature du présent traité.

Article 14.

Les deux Parties contractantes sont d'accord pour conclure dans le plus bref délai possible une convention consulaire ainsi que des accords réglant toutes les questions économiques, financières ou autres nécessaires pour affermir entre les deux pays les relations d'amitié préconisées dans le préambule du présent traité.

Article 15.

La Russie s'engage à faire auprès des Républiques de Transcaucasie les démarches nécessaires pour rendre obligatoire la reconnaissance par lesdites Républiques, dans le traité à conclure entre la Turquie et ces Républiques des clauses qui les concernent dans le présent traité Turco-russe.

Article 16.

Le présent traité sera soumis à ratification. L'échange des actes de ratification aura lieu à Kars, le plus tôt possible.

Le présent traité entrera en vigueur à partir du moment de l'échange des actes de ratification, exception faite de l'article 13.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires susmentionnés ont signé le présent traité et l'ont revêtu de leurs cachets

FAIT EN DOUBLE, à Moscou, le seize Mars mille trois cent trente sept (mille neuf cent vingt et un).

(L. S.) YOUSSEUF KÉMAL.

(L. S.) GEORGES TCHITCHÉRINE.

(L. S.) Dr. RIZA NOUR.

(L. S.) DJÉLAL KORKMASSOFF.

L. S.) ALI FOUAD.

ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE FÉDÉRATIVE
DES SOVIETS DE RUSSIE :

GEORGES TCHITCHÉRINE, Commissaire du peuple aux Affaires Etrangères et membre du
Comité Central Exécutif Panrusse,

et DJÉLAL-EDDINE KORKMASSOF, Membre du Comité Central Exécutif Panrusse,

LESQUELS, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, ont
arrêté les dispositions suivantes :

Article 1.

Chacune des deux Parties contractantes accepte en principe de ne reconnaître aucun traité
de paix ou autre acte international qu'on voudrait imposer à l'une des deux parties ; le GOUVERNEMENT
DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE FÉDÉRATIVE DES SOVIETS DE RUSSIE accepte de ne reconnaître aucun acte
international concernant la Turquie et qui n'est pas reconnu par le GOUVERNEMENT NATIONAL DE TURQUIE,
représenté nettement par sa GRANDE ASSEMBLÉE NATIONALE.

Sont entendus sous la notion de Turquie dans le sens du présent traité les territoires compris dans
le Pacte National Turc du 28 Janvier 1920, élaboré et déclaré par la Chambre des Députés Ottomans
à Constantinople et communiqué à la presse et à tous les Etats.

La frontière nord-est de la Turquie est déterminée par la ligne qui, commençant du village de
Sarpe, situé sur la Mer Noire, passe par le mont Khedismta—ligne de partage des eaux de la montagne
Chavchet, Mont Kunny-Dag—de là suit toujours les frontières administratives septentrionales des Sandjaks
d'Ardahan et de Kars—le talweg d'Arpa Tchai et celui de l'Araxe jusqu'à l'embouchure de Nijni-Kara-Sou.

[Pour les détails de la frontière et les questions y afférentes voir les annexes 1 (A) et 1 (B) et la
carte incluse, signées par les deux Parties contractantes.]

Article 2.

La Turquie consent à céder à la Géorgie la suzeraineté de la ville et du port de Batoum avec
le territoire se trouvant au nord de la frontière indiquée dans l'article premier du présent traité et
ayant fait partie du district de Batoum, à condition que :

1re— La population des lieux spécifiés dans l'article présent jouisse d'une vaste autonomie adminis-
trative locale, garantissant à chaque communauté ses droits culturels et religieux et cette population ait la
possibilité d'introduire dans les lieux précités un régime agraire conforme à ses désirs.

2re— La Turquie soit assurée du libre transit de marchandises et de toutes matières à destination
ou en provenance de la Turquie par le port de Batoum sans douane, sans aucune entrave, avec l'exemption
de tout droit et charge et avec le droit pour la Turquie d'utiliser le port de Batoum sans frais spéciaux.

Article 3.

Les deux Parties contractantes sont d'accord que la contrée de Nakhitchivan dans les limites
spécifiées par l'annexe 1 (C) du présent traité, constituera un territoire autonome, sous la protection
de l'Azerbaïdjan à la condition que l'Azerbaïdjan ne cède point ce protectorat à un tiers Etat. Dans la zone
triangulaire du territoire de Nakhitchivan intercalée entre l'est du talweg de l'Araxe et l'ouest de la ligne de
mont Dagna(3829) — Véli-Dagh(4121) — Bagarsik(6887) — Mont Kémourlou-Dagh(6930) — la ligne de la frontière

commençant par Kémourlou-Dagh (6930), passant par le mont Sarai-Boulak (8071) — station d'Ararat aboutissant au point de jonction de Kara-Sou à Araxe dudit territoire sera rectifiée par une commission composée des délégués de la Turquie, de l'Azerbaïdjan et de l'Arménie.

Article 4.

Les deux Parties contractantes, constatant la contiguïté existant entre les mouvements nationaux et libérateurs des peuples d'Orient et la lutte des travailleurs de Russie pour un nouvel ordre social, affirment formellement le droit de ces peuples à la liberté et l'indépendance, ainsi que leur droit à se gouverner avec la forme gouvernementale qu'ils désirent.

Article 5.

En vue d'assurer l'ouverture et la liberté du passage des détroits aux transactions commerciales de tous les peuples, les deux Parties contractantes sont d'accord pour remettre l'élaboration définitive du statut international de la Mer Noire et des détroits à une conférence ultérieure composée des délégués des Etats riverains, sans que les décisions qui en découleraient puissent porter atteinte à la souveraineté absolue de la Turquie et à la sécurité de la Turquie et de Constantinople, sa capitale.

Article 6.

Les deux Parties contractantes reconnaissent que tous les traités passés jusqu'à maintenant entre les deux pays ne correspondent pas aux vrais intérêts réciproques. Ils sont d'accord par conséquent pour regarder ces traités comme nuls et abrogés.

Le Gouvernement de la République Socialiste Fédérative des Soviets de Russie déclare notamment qu'il considère la Turquie comme libre envers lui de toutes obligations pécuniaires ou autres basées sur des actes internationaux passés antérieurement entre la Turquie et le Gouvernement Tzariste.

Article 7.

Le Gouvernement de la République Fédérative des Soviets de Russie reconnaissant le régime des capitulations comme incompatible avec le libre essor du développement national de tout pays ainsi qu'avec le plein exercice de ses droits souverains considère nul et abrogé l'exercice en Turquie de toutes fonctions et de tous droits ayant avec ce régime quelque rapport.

Article 8.

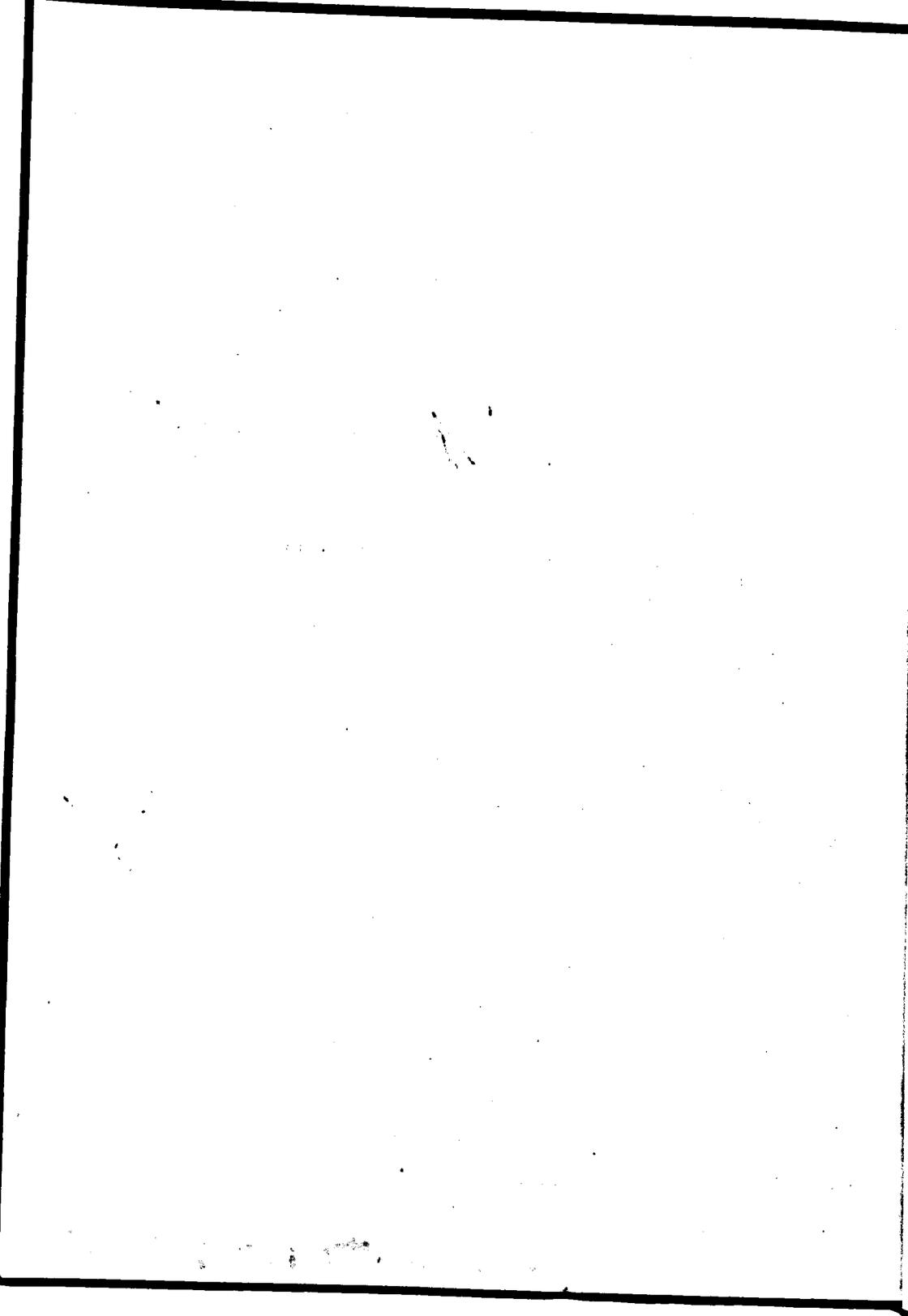
Les deux Parties contractantes s'engagent à ne point admettre sur leur territoire la formation ou le séjour d'organisations ou de groupements prétendant assumer le rôle de Gouvernement de l'autre pays ou d'une partie de son territoire, ainsi que le séjour de groupements ayant pour but de lutter contre l'autre pays. La Turquie et la Russie prennent le même engagement par rapport aux Républiques Soviétistes du Caucase sous condition de réciprocité.

Il est bien entendu que le territoire ture précité dans le présent article est le territoire qui se trouve sous l'administration directe, civile et militaire du Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale de Turquie.

Article 9.

Afin d'assurer la non interruption des rapports entre les deux pays, les deux Parties contractantes s'engagent à prendre d'un commun accord toutes les mesures nécessaires pour maintenir et développer le plus vite possible les communications ferroviaires, télégraphiques et autres, ainsi que pour assurer le libre transit des personnes et des marchandises sans aucune entrave entre les deux pays.

Il est entendu toute fois que, pour le trafic de l'entrée et de la sortie des voyageurs et des marchandises auront application intégrale toute les dispositions établies à ce sujet dans chacun des deux pays.

Traité entre la Turquie et la Russie

LE GOUVERNEMENT DE LA GRANDE ASSEMBLÉE NATIONALE

DE TURQUIE,

ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE FÉDÉRATIVE

DES SOVIETS DE RUSSIE.

D'accord sur les principes de la fraternité des nations et sur les droits des peuples à disposer librement de leur sort, constatant leur solidarité dans leur lutte contre l'impérialisme, ainsi que le fait que toute difficulté survenue à l'un des deux peuples aggraverait la situation de l'autre, et étant entièrement animés du désir de voir régner toujours entre eux des rapports cordiaux et des relations de sincère amitié continue, basés sur les intérêts réciproques des deux pays, ont décidé de conclure un traité d'amitié et de fraternité et ont à cet effet nommé pour leurs Plénipotentiaires ;

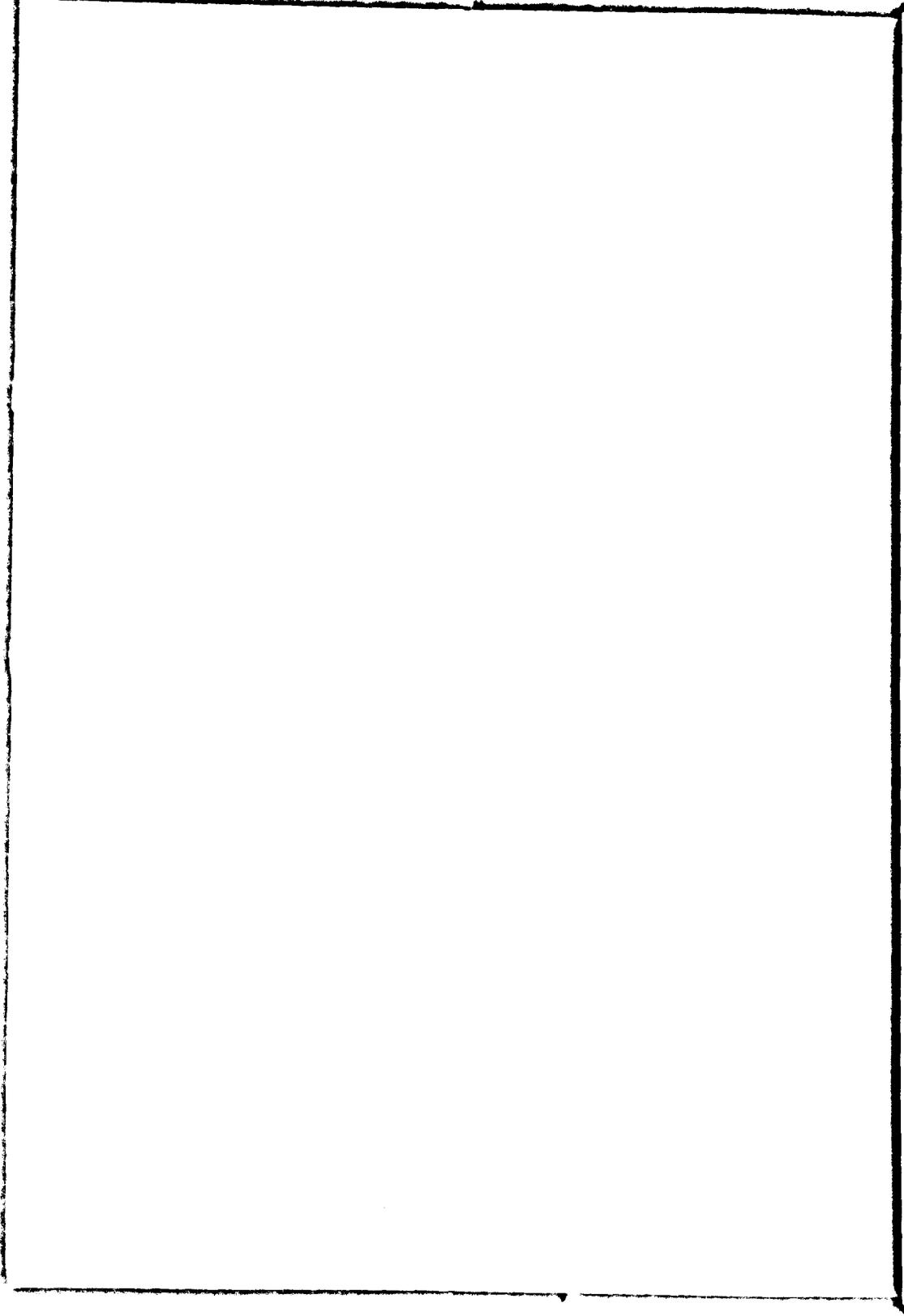
LE GOUVERNEMENT DE LA GRANDE ASSEMBLÉE NATIONALE

DE TURQUIE :

YOUSSOUF KÉMAL BEY, Commissaire du peuple pour l'Economie Nationale de la Grande Assemblée Nationale de Turquie, Député de Kastamoni à la même Assemblée,

LE Dr. RIZA NOUR BEY, Commissaire du peuple pour l'Instruction Publique de la Grande Assemblée Nationale de Turquie, Député de Sinope à la même Assemblée,

et ALI FUAD PACHA, Ambassadeur et Envoyé Extraordinaire du Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale de Turquie, et membre d'Angora à la Grande Assemblée Nationale,

TRAITÉ
ENTRE
LA TURQUIE ET LA RUSSIE

SIGNÉ A MOSCOU

le 16 Mars 1921.

TRAITÉ
ENTRE
LA TURQUIE ET LA RUSSIE

SIGNÉ A MOSCOU

Le 16 Mars 1921.

CONSTANTINOPLE
Imprimerie İnan

1921